

Vo februári si pripomenieme nedožitých 80 rokov režiséra Stanislava Barabáša

Vo februári si pripomenieme nedožitých osemdesiat rokov slovenského režiséra Stanislava Barabáša, ktorý v slovenskej kinematografii zaujíma osobité miesto. Jeho význam spočíva najmä v hľadaní možností autorskej výpovede a v snahe konfrontovať domácu tvorbu s trendmi európskej kinematografie. Stanislava Barabáš bol jedným z prvých študentov pražskej FAMU.

Režisér a scenárista Stanislav Barabáš sa narodil 4. februára 1924 v obci Kalinka (dnes Víglašská Huta – Kalinka). Základnú školu vychodil v Zvolenskej Slatine (1931-36), gymnázium vo Zvolene (1936-43). V rokoch 1943-46 študoval päť semestrov na Právnickej fakulte UK v Bratislave, v tom istom roku sa prihlásil na novozaloženú Filmovú akadémiu múzických umení v Prahe – odbor filmová réžia, kde študoval v rokoch 1946-50. V rokoch 1950-56 pracoval v Československom štátnom filme na Slovensku ako režisér dokumentárnych filmov. Počas základnej vojenskej služby pôsobil v rokoch 1951-53 v Československom armádnom filmovom štúdiu Praha ako redaktor – režisér Vojenského mesačníka. V roku 1953 sa vrátil do Štúdia umeleckých dokumentov (od roku 1954 Štúdio dokumentárnych filmov), kde v rokoch 1954-56 pôsobil ako jeho vedúci. V roku 1956 požiadal o preradenie do Štúdia hraných filmov, v ktorom začal pracovať ako asistent a pomocný režisér. V roku 1961 nakrútil svoj prvý hraný celovečerný film *Pieseň o sivom holubovi*, v roku 1963 ním absolvoval FAMU.

Stanislav Barabáš nakrúcal dlhometrážne hrané, aj krátkometrážne dokumentárne filmy, režíroval ich, v mnohých prípadoch bol ich scenáristom či spoluscenáristom. Pre televíziu nakrúcal filmy, inscenácie, dramatizácie a televízne hry, ktorých bol režisérom i scenáristom. Skôr ako nakrútil v roku 1961 svoj úspešný debut *Pieseň o sivom holubovi*, bol pomocným režisérom pri filmoch *Štyridsaťštyri* (r. Paľo Bielik, 1957), *Posledný návrat* (r. František Kudláč, 1958), *Kapitán Dabač* (r. Paľo Bielik, 1959). Za svoj debut získal okrem domácich ocenení z vtedajších festivalov aj Osobitný čestný diplom na 22. MFF Benátky mimo súťaž. Po úspešnom debute nakrútil ako režisér filmy *Trio Angelos* (1963), *Zvony pre bosých* (1965), *Tango pre medveďa* (1966), za ktorý získal čestný diplom na Viennale Viedeň. V roku 1967 nakrútil svoje ďalšie úspešné dielo – televíznu adaptáciu Dostojevského poviedky *Krotká*, ktorá o.i. získala Veľkú cenu – Zlatú nymfu na 8. MFF Monte Carlo 1968.

Stanislav Barabáš v septembri 1968 emigroval do Rakúska, v októbri 1968 odišiel do Kanady, kde pôsobil v Kanadskom filmovom ústave. Od roku 1969 žil a pracoval pre televíziu striedavo v Mníchove, Baden Badene a nakoniec v Hamburgu. V Nemecku pôsobil predovšetkým v televízii, pripravil aj niekoľko dielov populárneho nemeckého detektívneho seriálu *Tatort (Miesto činu)*. Po roku 1989 sa pripravoval na umelecký návrat do vlasti. Ten mu však znemožnila náhla smrť. Zomrel 1. augusta 1994 v Hamburgu.